

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Dommedags Bog

Citation: Dalgas, Ernesto: "Dommedags Bog", i Dalgas, Ernesto: *Dommedags Bog*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1996, s. 376. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgasdomval-shoot-idm139915686938048/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Dommedags Bog

- delige elementer, *Hermes og Afrodite*. – *den store Skuge*: Joh. Åb. 17,1, hvor hun knyttes til Babylon; men som det store kvindelige modbillede til de positivt opfattede mandlige hellige personer kan figuren udlægges forskelligt, i den lutherske tradition f.eks. som romerkirken. – *Moloch*: se n.t.s. 27. – *Danidin(s)*: se n.t.s. 51, *Den Ateist*. – *Evangeliet egne Ord*: Matt. 5,29. – *Nero*: se n.t.s. 33. N. skal selv have foranlediget, at Rom brændte år 64, hvad han skulle have nydt som et strålende skuespil. Branden gav efterfølgende anledning til omfattende kristenforfølgelser. – *Elsker Gud ikke alle*: Matt. 5,45.
- 69 *Rosspir*: (spinkel) herskerstav, scepter. – *Dyrker*: bydeform flertal: I skal dyrke! – *Pan, Cupidinen, Bacchus og Helium*: navne på gr.-rom. guder; sprogligt i akkusativ. Pan er namrens gud, Cupido elskovens, Bacchus vinens, og Helios er solguden. – *ul fals*: til salg. – *Abseho (...)* *Libero*: lat. jeg tilgiver, fred være med Jer, jeg fritager, jeg giver fri. Allusion til katolsk kirkelatin.
- 70 *Thomas à Kempis* (1380-1471): nederl. teologisk forfatter. Har bl.a. skrevet den meget udbredte opbyggelses- og andagtsbog *De imitatione Christi* (ca. 1340, *Kristi Efterfølgelse*, da flere gange fx 1871), som D. citerer hyppigt i sit andet hovedværk, *Lidelsens Vej*, færdigskrevet samtidig med *Dommedags Bog*. Bl.a. I, kap. 13 hos Thomas handler om fristelser. – *Nazarenen*: Jesus, der var fra byen Nazareth.
- 71 *Moses (...)* *røde Hav*: 2. Mos. 14. – *empirisk*: gennem erfaring.
- 72 *Scylla(s)*: se n.t.s. 26. – *Indigokorn*: plantefæ, hvoraf man udvinder blåt farvestof. – *Ensmus*: titelperson i Ludvig Holbergs komedie *Ensmus Montanus* (1722).
- 74 *Abhidharma*: fællesbetegnelse for de klassiske og normgivende buddhistiske skrifter, der giver den højere lære, dvs. teologisk-systematiske gennemgange. – *Adam Hovns Spørgsmaal*: i Fr. Paludan-Müllers (1809-1876) versroman *Adam Hovns* (1842-1849) stiller titelpersonen som barn flg. spørgsmål: »O Moder! siig mig, hvad det er, at være« (2. sang). – *Stanze(s)*: strofeform, som Paludan-Müllers ovennævnte værk er skrevet i, og som Dalgas benytter her. – *Forjættelse*: løfte.
- 75 *Synparanekromoni*: ord dannet af Søren Kierkegaard efter gr. Det betyder *medaføde* og anvendes om det publikum, der indgår som en ramme i værket *Stadter paa Livets Vej* (1845). – *Geheims(s)*: gr. for Himmens dal ved Jerusalem; helvede. – *Omen (...)* *udslukkes*: Mark. 9,47f. – *Septim*: den syvende tone i en tonerække på syv. – *Tangentplan*: et plan, der berører (tangerer) en krum flade. Her nærmest om en balancetilstand mellem to lige stærke kræfter. – *indetermineret*: ikke styret af nogen (ydre) årsag. – *Drabant(er)*: mæne, ledsager.
- 76 *Sphygmograph*: pulsstiller. – *Delirium*: (sygelig) rus. – *Haschisch(spise-*